نقشه راه مهندسی بهداشت

سعیده عندلیب* | یکی از اهداف خدمات مهندسی بهداشت، حذف عوامل زیان آور بیش از حد مجاز در محیط‌های کاری شامل انواع مواد شیمیایی، سرو صدا و... و در نتیجه پیشگیری از وقوع و یا کاهش بیماری‌های شغلی است. براساس آخرین گزارش سازمان بین‌المللی کار(ILO)، حدود ۴ درصد از سرانه تولید ناخالص ملی(GDP) صرف هزینه‌های (مستقیم وغیر مستقیم) بیماری شغلی و حوادث شغلی می‌شود. بیماری‌های شغلی، علت عمده مرگ و میرهای مرتبط با کار در جهان است و از سالانه ۲/۳۴ میلیون مرگ شغلی سالانه، ۲/۰۲ میلیون مرگ بر اثر بیماری‌های مرتبط با کار و ۳۲۱ هزار مرگ مرتبط با حوادث شغلی است.

نتیجه یک مطالعه اقتصادی از سوی مدیریت اجرایی بهداشت وایمنی انگلستان (Health & Safety Executive) در سال ۲۰۱۷، نشان می‌دهد، هزینه سالانه مربوط با بیماری‌های شغلی در سال ۲ برابر حوادث ناشی از کار است. مطابق این بررسی هزینه جراحت‌ها و بیماری‌های شغلی مصروف طی سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶، ۱۴/۹ میلیارد پوند بوده که از این میان ۹/۷ میلیارد پوند هزینه‌های سالانه مربوط به بیماری‌های مرتبط با شغل و ۵/۳ میلیارد پوند هزینه‌های مرتبط با جراحت‌های مرتبط با کار است. این در حالی است که در کشور ما گزارش دقیقی از هزینه‌های ناشی از حوادث، جراحت‌ها و بیماری‌های شغلی در دسترس نیست. این گزارش اهمیت خدمات مهندسی بهداشت شامل شناسایی عوامل زیان آور محیط کار و منابع انتشار، ارزیابی میزان مواجهه شغلی با عوامل زیان آور و مشارکت در طرح و اجرای کنترل‌های فنی، مهندسی و مدیریتی، برای کاهش بیماری شغلی، در صنایع را بخوبی بیان می‌کند.

از آنجا که توسعه خدمات تخصصی بهداشت، همانند توسعه دیگر خدمات - عملیات، نیازمند استقرار نظام مدیریت یکپارچه در سراسر شرکت‌ها - مناطق و طرح‌های صنعت نفت است، اداره کل اچ‌اس‌ای وزارت نفت از سال ۹۴، با مشارکت و اهتمام ویژه متخصصان بهداشت مدیریت‌های اچ‌اس‌ای وزارت نفت، شرکت‌های ملی نفت، گاز، پالایش و پخش و پتروشیمی، همچنین سازمان بهداشت و درمان، تبیین الزام‌های مشخص، تدوین روش‌های اجرایی مرتبط با الزام‌ها، به روزآوری شاخص‌های عملکردی، ایجاد نظام گزارش‌گیری هدفمند، سنجش و ارزیابی مستمر را در دستور کار قرار داده و با جدیت و سرعت عمل در مسیر استقرار نظام مدیریت بهداشت صنعت نفت همت گماردند.

کمیته تخصصی مهندسی بهداشت وزارت نفت

ایجاد نظم، همسویی و برقراری وحدت رویه در طرح‌ریزی و اجرای امور تخصصی از سوی مسئولان بهداشت در کمیته‌های تخصصی مهندسی بهداشت وزارت نفت، کمیته‌های بهداشت ستادچهار شرکت اصلی و مدیریت سلامت سازمان بهداشت و درمان در شرکت، مناطق و طرح‌های زیرمجموعه، همواره زمینه سرعت بخشی در عملکرد شرکت‌ها و بهبود روش‌های جاری را فراهم کرده است. به عنوان یک تجربه موفق در استقرار نظام مدیریت مهندسی بهداشت صنعت نفت که همواره در مسیر بهبود و توسعه قرار دارد، به اجمال، مسیر تدوین نقشه راه مهندسی بهداشت وزارت نفت از سال ۱۳۹۴ تا افق ۱۴۰۰ تشریح شده است:

تثبیت الزام‌ها و رسیدن به مفاهیم مشترک نظام مدیریت بهداشت با الگوگیری از ساختار عملکردی مشابه در شرکت‌های نفتی عضو OGP بود که تصویر شبکه‌ای، الزام‌ها را بخوبی بیان کرده است. در حال حاضر، الزام‌های نظام مدیریت بهداشت صنعت نفت نیز همانند شرکت‌های نفتی عضو OGP، شامل ۸ عنصر اصلی است که روند رو به توسعه آن در ۴ سطح زمینه‌سازی استقرار، بهبود روند گزارش گیری، استقرار سیستم و پشتیبانی سیستم از طریق یک فرایند بهبود مستمر ترسیم شده است.

۲ گام بعدی، مقایسه عملکرد بهداشتی صنعت نفت با عملکرد متناظر در شرکت‌های نفتی عضو OGP، تحلیل نیازها و فضاهای خالی (GapandNeed Analysis) و برنامه‌ریزی برای رفع چالش‌های شناسایی شده سال ۱۳۹۴ بود که تهیه مستندات مورد نیاز شامل راهنما، روش اجرایی، دستورعمل، بخش نامه و چک لیست‌های تخصصی نتیجه آن بود.